V.O.B.o.W.

nr. 106
mei 2020

België-Belgique
P.B.
8800 Roeselare 1
BC 6675
P 409155

WEST-VLAAMSE ARCHEOKRANT

West-Vlaamse Archeokrant: Driemaandelijks tijdschrift, jaargang 28, afgiftekantoor Roeselare, Uitgever: V.O.B.o.W. vzw & WAR

Ondernemingsnummer: 414135857

Maatschappelijke zetel: Bergeikenstraat 48, 8800 Roeselare
Verantwoordelijke uitgever en verzending: Jozef Goderis
Bergeikenstraat 48, 8800 Roeselare (Rumbeke), 051/22.27.20

WEST-VLAAMSE ARCHEOKRANT

nr. 106
mei 2020

COLOFON

Redactie: Jozef Goderis, Hendrik Hameeuw
Adres: Bergeikenstraat 48, 8800, Roeselare - Rumbeke, 051/22.27.20

Werkten mee aan dit nummer: Johan Buyse, Roland Frits Coghe, Jozef Goderis, Hendrik Hameeuw, Jos Vanackere

Vormgeving: Hendrik Hameeuw, Jozef Goderis.
Foto's en illustraties: Jozef Goderis, Hendrik Hameeuw, Maria Pype, Jos Vanackere

V.O.B.o.W.-lidmaatschap 2020: wordt betaald op rekening BE 22 4669 1679 9147 (BIC KREDBEBB) van V.O.B.o.W.-vzw. Vaste leden betalen € 26. Gewone leden € 21. De vier Archeokranten per jaar zijn ook voor niet-leden beschikbaar voor €12. Zij verschijnen in februari, mei, augustus en november.

Inleveringsdatum bijdrage eerstvolgende nummer: vóór 15 juli 2020.

Verzendingsdienst West-Vlaamse Archeokrant:
Jozef Goderis, Bergeikenstraat 48, 8800 Roeselare. 051/22.27.20 jozef.goderis@skynet.be

Copyright 2020, West-Vlaamse Archeokrant - Jozef Goderis en Jos Vanackere

Overname is toegelaten mits verwijzing naar onze uitgaven. Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn bijdrage. Voor gehele of gedeeltelijke overname is voorafgaande toestemming van de auteur vereist.

V.O.B.o.W. vzw is aangesloten bij Herita: krachtenbundeling Erfgoed Vlaanderen,
Het Forum voor Erfgoedverenigingen en Open Monumentendag Vlaanderen

www.vobow.be

INHOUD

Voorwoord 51

Pijpenvondst in een tuin in Zonnebeke 52
J. Goderis

Rondleiding op het site van het legendarische Broelhotel te Kortrijk op 25.01.2020 55
J. Vanackere

Prof. em. André Van Doorselaer 90 jaar! 59
J. Goderis

Overzicht van onze V.O.B.o.W.-excursies gaandeweg 63
J. Goderis

Archeo in de Pers 75

Tijdschriften 84

Boekbesprekingen 88

Berichten 90

Activiteitenkalender V.O.B.o.W. voorjaar 2020 91

RONDLEIDING OP HET SITE VAN HET LEGENDARISCHE BROELHOTEL TE KORTRIJK OP 25.01.2020

Jos Vanackere

Via een perstekst van de Global Estate Group werden de Kortrijkenaars en anderen uitgenodigd op een infosessie met rondleiding over de aan gang zijnde opgravingen op de plaats waar vroeger een meubelfabriek stond en omgebouwd tot het 'witte' Broelhotel.

Situatie ter plaatse op 25.01.2020, Foto J. Vanackere.

Het Broelhotel, het witte gebouw, was het geslaagde resultaat van de 'ombouwing' in 1971 door de familie Vandecasteele van de meubelfabriek van Maurice Degezelle. Deze werd opgericht in het Tayaertsgat in 1926 en na de brand in 1935 herbouwd in 1936. Het stond dus precies op de plaats waar de 'verdwenen' Trompetterstoren stond. Hoofdzakelijk werden eet- en slaapkamers gefabriceerd, en werd er geëxporteerd naar Engeland. Deze site werd vrij vroeg na de afbraak van de stadsomwalling een industrieel gebied waar o.a. de stampkotfabriek van Jan Devos heeft gestaan, zoals een foto uit 1892, verschenen in de Gazette van oud Cortryck, jg 5 sept. 2016, nr 19, aantoont.

Het Broelhotel, uit Het Nieuwsblad 22.01.2016, Foto LOH.[1]

[1] Titel artikel: "Hotel Broel failliet: 30 mensen op straat" (https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20160121_02081809)

Het hotel werd vlug een gewaardeerde ontmoetingsplaats voor toeristen en vooral voor zakenlui, serviceclubs en sportploegen. Sinds 2010 maakte het hotel deel uit van de Nederlandse groep Sandton Hotels. Na jarenlange overlevingsstrijd viel het doek voor hotel Broel in 2016. Het site werd dan verkocht aan de Global Estate Group van Luc Beke, een bekende projectontwikkelaar. In 2017 begon de sloop ervan en werd een archeologisch onderzoek gestart op de site (ruim 1.500m² groot) en ze is gelegen op de oude stadsomwalling, gebouwd tussen 1354 en 1454 en waarvan de huidige Broeltorens (de Speyetorre, gebouwd in 1385 als controletoren en de Inghelburgtoorre, in 1415 als wapenopslagplaats) de fiere getuigen zijn.

Foto J. Vanackere op 30.03.2020

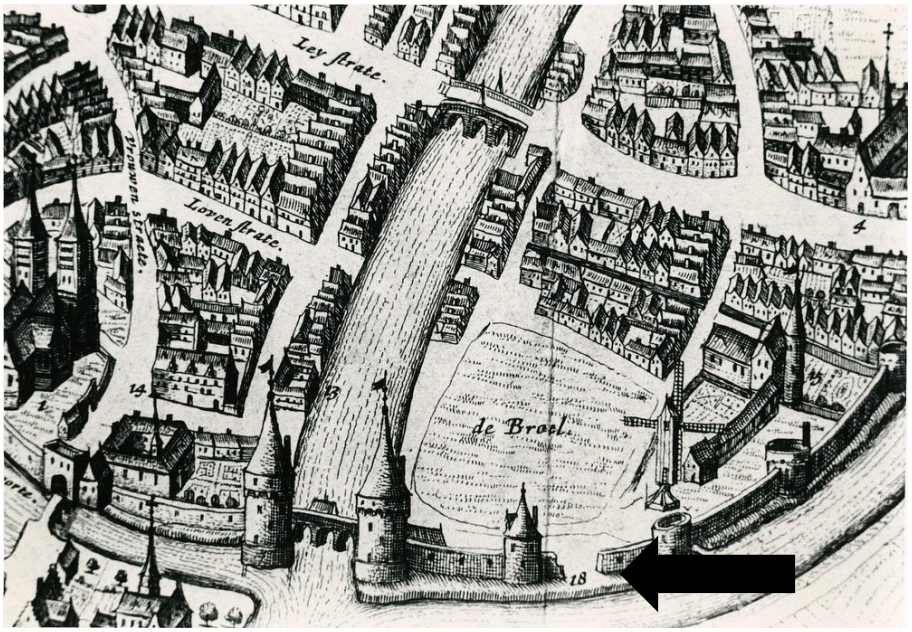

Een kaart van Kortrijk getekend door Louis de Bersaques in 1640. No 18 is Tayaertsgat
© Beeldbank Kortrijk

Foto J. Vanackere op 25.01.2020

Het archeologisch onderzoek wordt uitgevoerd door nv Monument Vandekerck-hove en startte op 15.01.2020 en zouden 25 kalenderdagen duren. Tijdens een eerste toonmoment o.l.v. Michelle Arnouts en Christof Vanhoutte kon ik op een koude en mistige zaterdag 25.01.2020 kennis maken met een 'vergeten' deel van de historische stadsomwalling, de Trompetterstoren, een wachttoren en in de volksmond 'de derde Broeltoren' genoemd. Hij werd gebouwd in 1454, was kleiner dan de overgebleven Broeltorens en maakte deel uit van de stadsomwalling die ongeveer 22 torens telde. Op de kaart van de Bersaques uit 1640 kan men de toren zien vlak aan het Tayaertsgat, genoemd naar de toenmalige burgemeester in de Spaanse tijd, Boudewijn Tayaert, jonkheer en Heer van Walle, 1585-1667. Dat gat gaf doorgang van de bleekweide naar de Kleine Leie zodat de schepen konden laden en lossen aan de Kleine Leie, gegraven in 1398 en gedempt in 1913. De huidige straat werd naar hem genoemd. In de onmiddellijke omgeving zijn er goed bewaarde eiken balken gevonden, onderdeel van een kade waar de bootjes konden aanmeren.

Volgens archeologe Michel Arnouts is de Trompetterstoren geen derde Broeltoren. Het is een wachttoren. Men weet niet wanneer de toren is verdwenen. Van de middeleeuwse torens blijven er nog drie over, de twee Broeltorens en die iets verder gelegen Artillerietoren. In de 18de eeuw werden de overblijvende delen van de vestingen (van o.a. Vauban) grotendeels afgebroken. Het aanleggen van een keerwand laat de archeologen toe om deze site tot 7 m onder het straatniveau te onderzoeken.
Voor nog meer historische toelichting verwijs ik graag naar een artikel van dhr Philippe Despriet in "Zuid-Westvlaamse opgravingen 2019", archeologische monografie, 2020, n° 102, p.21 en 23.

Wat nu?

Hopelijk verdwijnen niet alle 'waardevolle' restanten. Misschien kunnen ze geïntegreerd worden als toeristische trekpleister in de op te richten U-vormige nieuwbouw, Residentie Broelhotel, vier verdiepingen hoog, met 20 'exclusieve' flats en 5 handelsruimtes, uniek gelegen in een 'omgeving met uitzonderlijk uitzicht: erfgoed, water en groen', zoals aangekondigd op de website.
Wat zeker is volgens Christof Vanhoutte van Monument-Vandekerckhove is dat de resten van de middeleeuwse stadsmuur en de Trompetterstoren niet zullen geïncorporeerd worden. Deze bevinden zich in private garages, waardoor dit slechts zichtbaar zou blijven voor de bewoners van de

appartementen die een garagebox huren/kopen. Het perceel is in private eigendom waardoor noch wij noch stad Kortrijk eisen kunnen opleggen in functie van behoud in situ.

Foto J. Vanackere op 25.01.2020

Foto J. Vanackere op 25.01.2020

De verslagen/nota's van het vooronderzoek opgesteld naar aanleiding van dit project zijn te raadplegen via https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/10064. Deze werden opgesteld door Ruben Willaert bvba. Het archeologisch eindverslag door nv Monument Vandekerckhove was bij het opstellen van deze bijdrage nog niet gepubliceerd.